

Natuurweidekrant

Vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland

Natuurweide 3.0

Voedsel is voor ons vanzelfsprekend aanwezig en beschikbaar. Maar op veel plaatsen op onze planeet ligt dat toch veel ingewikkelder. Voedsel kan zelfs beperkt of zelfs niet beschikbaar zijn. Het voorrecht dat wij hebben moet niet leiden tot onbedachtzaamheid, alsof het vanzelfsprekend is en zal blijven zoals het nu is. Op de laatste ledenvergadering is door Meino Smit en Chiel van Dijk uitgebreid stilgestaan en ingegaan op onze landbouw en voedselproductie en de daaraan gekoppelde vraagstukken zoals energie, klimaat, circulariteit, voedselkwaliteit enz.

Voedsel is ook verbinden. In onze meerjarenvisie staan we nadrukkelijk stil bij de verbinding tussen producent, ketenpartijen en de consument. De behoefte aan deze verbinding blijkt duidelijk uit de respons bij onze crowdfundingactie Reddebioboer. Men kan een donatie

overmaken en tegelijkertijd aangeven of men betrokken wil blijven bij De Natuurweide. Dit wordt geregeld gedaan en dat is een fantastisch signaal naar de bio-melkveehouder. Naast financiële en morele steun is er ook een partnerschap gewenst waarin we samen bouwen aan de toekomst van De Natuurweide, maar nog belangrijker aan de toekomst van de samenleving in Nederland. Wat is het waardevol om daar met elkaar weer opnieuw vorm en inhoud aan te geven in 2019.

We hopen u te ontmoeten in onze stand (482, tweede hal links achterin), op de Biobeurs in Zwolle op 23 en 24 januari om over dit perspectief te discussiëren!

Ps. Er is dit jaar voor iedereen een verrassing die u krijgt in onze stand!

*Namens het bestuur van De Natuurweide,
Teunis Jacob Slob.*

Agenda

23-24 januari 2019 Bio-Beurs
www.biobeurs.nl
11 april 2019 Ledenvergadering

Zuivelrijck heeft ons dit jaar opnieuw gesponsord om op de Biobeurs Bio-Fair-Trade chocomel uit te delen!

Kom naar de workshop van De Natuurweide over de Aanvullende Normen!

Spreker: Peter de Nooij. Op donderdag 24 januari op de Biobeurs is er om 15.30 tot 16.30, workshopruimte A. wat houden de Aanvullende Normen in? Hoe is de borging van de aanvullende normen? Wie gaat over de aanvullende normen en waar kun je input leveren? De eerste ervaring met controles voor de aanvullende normen uit de praktijk.

Donderdag 18 januari 16.45 - 17.45, Workshopruimte A

Crowdfundingsactie

De Natuurweide is, in samenwerking met het Biohuis, Bionext, FBBF en Eko Holland Melk op Maat de crowdfunding actie begonnen om knelgevallen financieel te ondersteunen en, als dat nodig is, opnieuw een juridische procedure te beginnen. **Alle info over de crowdfundingactie staat op www.reddebioboer.nl.**

Er is een lang traject aan voorafgegaan maar op de voorjaarsledenvergadering in 2018 is er toch besloten om actie te blijven voeren om niet zomaar over ons heen te laten lopen. We blijven ons zeer oneerlijk behandeld voelen en willen niet bestraft worden omdat we niet aan het fosfaatprobleem bijgedragen hebben. Daarom blijven we actie voeren om de fosfaatwetgeving minder desastreus te laten zijn voor de biologische sector. Op de najaarsledenvergadering is er uitvoerig stilgestaan bij dit punt. Er zijn leden die actie niet meer zinnig vinden en hun energie niet meer in deze actie willen steken. Toch was er een meerderheid die dat nog wel wilden. Daarom is het bestuur verder gegaan met acties organiseren waaronder de crowdfundingactie.

Op de Biobeurs, 23 en 24 januari is er uitgebreid de mogelijkheid om met elkaar over deze actie te praten. En laten we dan ook niet vergeten om komende wetgeving over biodiversiteit, klimaat en nitraat er bij betrekken. Je moet je niet voorstellen dat het dezelfde ellende oplevert als nu met de fosfaatwetgeving. Maar hoe voorkomen we dat?

Geen collectief lidmaatschap van het Biohuis meer.

Tot nu toe was de NW collectief lid van het Biohuis en dat hield in dat naast de contributie van € 70 euro per ton geproduceerde melk er ook € 300,- contributie betaald moest worden voor het Biohuis. Als een NW-lid dat niet wilde betaalde de NW uit eigen middelen de Biohuis contributie, de laatste 2 jaren is dat gereduceerd tot 50% van het bedrag. Vanaf 2019 komt er een eind aan het collectief lidmaatschap en bepaalt elk NW-lid zelf of het ook lid wordt van het Biohuis. LTO leden betalen contributie aan LTO en LTO draagt een deel van die contributie over aan het Biohuis. Dat blijft bestaan.

Nieuwe Visie Natuurweide

In een visie-ontwikkelingstraject met hulp van Ton Duffhues is een nieuwe visie vastgesteld (zie Natuurweidekrant van januari 2018). Belangrijkste punten daaruit zijn:

- * NW gaat zich, naast de bekende partijen als melkverwerkers, politiek, LTO en Biohuis ook richten op burgers en maatschappelijke organisaties. Dit vooral om meer draagvlak te krijgen in de samenleving en om maatschappelijke druk op de politiek te creëren.
- * Iedereen, dus ook niet bio-melkveehouders, kan lid worden van de Natuurweide.
- * Natuurweide wordt een ANBI instelling met als doel het maatschappelijke belang (biodiversiteit, ecosysteemdiensten, natuurherstel enz.) en daarnaast belangenbehartiging van de leden. Om de ANBI status te krijgen moeten o.a. de statuten gewijzigd worden.

Op de volgende ledenvergadering (11 april 2019) wordt hierover een besluit genomen.

Administratie en Contributie inning:

Reina Pennings is aangetrokken als betaald administratief medewerker van De Natuurweide en zij is hard bezig om de ledenadministratie helemaal op orde te krijgen. Zij heeft een brief/mail gestuurd naar alle leden met de vraag alle gevraagde info te geven zodat de administratie en de contributie-inning makkelijk verloopt. De contributie wordt nu geïnd door Club-Collect, een online dienst die helpt bij de inning van contributie op basis van alle bekende info bij de Natuurweide. Dat komt wat afstandelijk over maar het is betrouwbaar. De contributie blijft voorlopig 70 euro per 100.000 kg geproduceerde melk.

Fosfaatwetgeving: een overzicht

Biologische melkveehouders hebben woensdag 21 november 2018 geprotesteerd voor het gebouw van de Europese Unie in Brussel. We hebben ons geluid laten horen, dat we het gevoel hebben dat we Nederland worden uitgezet. Nederland, waar de minister van Landbouw de mond vol heeft van duurzame kringlooplandbouw, draait via de fosfaatwet en opvolgende regelgeving vele biologische melkveebedrijven (juist de koplopers van deze duurzame kringlooplandbouw) de nek om. Dat nu juist biologische melkveehouders naar Brussel reizen is veelzeggend. Biologische melkveehouders hebben in hun bedrijfsvoering hele bewuste keuzes gemaakt, als het om milieuvriendelijke landbouw gaat in de breedste zin van het woord. Men houdt zich aan de Europese biologische verordening waarbij men minstens twee jaar in omschakeling zit. Men heeft dan dus al een biologische bedrijfsvoering (met alle kosten van dien) terwijl de af te zetten producten (melk en vlees) nog tegen een gangbare prijs afgezet worden. Men investeert dus in een compleet andere bedrijfsvoering, waarbij het gehele bedrijf (waaronder land en vee) in balans is.

Maar niet alleen binnen het bedrijf. Feitelijk wordt binnen de gehele biologische productieketen gestreefd naar een optimale balans. Daardoor is er een eigen melkmarkt, maar ook een eigen mestmarkt (er is een mesttekort). Het is daardoor buitengewoon vreemd, dat Minister Schouten een regelgeving bedenkt (fosfaatwet) die voor bedrijven die het verst van de biologische melkveehouderij af staan, technisch gezien veel gunstiger uitpakt.

Nederland maakt gebruik van derogatie. Dat is een uitzondering, waardoor het, onder diverse voorwaarden, toegelaten is om meer mest op een hectare te brengen, dan volgens de Europese norm is toegestaan. Soms legt dat druk op het milieu en is hierdoor de kans op vervuiling van het grond- en oppervlakte water aanwezig. Om dit te reguleren zijn lang geleden plafonds afgesproken met Brussel. Onder dat plafond blijven, zou moeten waarborgen dat -ook al maakt NL gebruik van die uitzondering- het milieu niet te zwaar belast wordt door de veehouderij. De biologische landbouw maakt geen gebruik van die uitzondering. Volgens Europese verordeningen is de biologische landbouw niet vervuilend en draagt zij zelfs bij aan een goed milieu. Voor de biologische landbouw is zo'n plafond dus helemaal niet nodig. Logisch omdat biologische landbouw alleen toe kan nemen als het areaal grond dat zodanig bewerkt wordt ook toeneemt. Balans dus!

Omdat het melkveeplafond door het einde van de melkquotering in 2015 overschreden zou worden, is het fosfaatregelenstelsel bedacht. Vanaf 2018 kan een veehouder hierdoor zoveel melkvee houden als hij had op 2 juli 2015. Biologische bedrijven groeien eerst in grond, dan mogelijk nog in gebouwen, en daarna pas in vee. Dit omdat zowel de hoeveelheid grond als ook het diercomfort aan strenge eisen moet voldoen. Eerst moet je beiden goed voor mekaar hebben, voordat je de hoeveelheid dieren toe kunt laten nemen. Op een biologische melkveehouderij is het gebruikelijk om die toename in dieraantallen uit de eigen koefamilies te laten plaats vinden. Aankopen van vee is ongebruikelijk en ook bijna niet mogelijk.

Het duurt dus een tijdje voor je gegroeid kunt zijn als je eerst de grond en ook nog de stal in balans moet krijgen met de dieren. Op een biologisch melkveebedrijf wordt zo gewerkt dat het bedrijfssysteem de natuurlijke omstandigheden kan opvangen. Overschrijding van de maximale mestgift zal dan ook niet plaats vinden, men zit er al snel ver onder.

Door de afschaffing van het melkquotum in april 2015 en drie maanden later de peildatum, kon op een biologisch melkveebedrijf nauwelijks sprake zijn van balans tussen grond, stallen en dieren (nog veel ruimte voor extra dieren). Nu de biologische melkveehouderij bijdraagt aan een goed milieu, niets met derogatie doet en dus helemaal zo'n plafond niet nodig heeft, is het onverteerbaar dat regelgeving die de belasting van het milieu moet reguleren, ook zo zwaar rust op de biologische melkveehouders die hun eigen gecertificeerde plafond hebben.

Binnen die nieuwe fosfaatregels, is het mogelijk om voor ca. 10.000 euro per koe fosfaatrechten te kopen. Ook een biologische melkveehouder kan dat. Echter de kansen om dat geld terug te

verdienen zijn – inherent aan de balans tussen grond-gebouwen-dieraantallen- veel geringer dan in een gangbaar systeem, waar door te streven naar zo veel mogelijk liters per koe, en veel koeien per hectare grond, de opbrengsten kant eenvoudig verhoogd en de kostenkant eenvoudig verlaagd wordt. Beiden (meer liters per koe en meer koeien per hectare grond) zijn richtingen die de biologische melkveehouder niet uit wil en kan (dit is overigens een zeer eenvoudige weergave van een veel complexere werkelijkheid). Hierdoor is het eigenlijk onmogelijk om met een biologisch melkveebedrijf, de kosten van aangekochte fosfaatrechten terug te verdienen. Tenzij ook gestreefd gaat worden naar maximale liters per koe en meer koeien per hectare (binnen de Bio regelgeving).

De maatschappij heeft ook een mening over het houden van dieren en de hoeveelheid mest die daarbij geproduceerd wordt en de input die daarvoor van elders in de wereld moet komen. Het gevolg van de fosfaatwetgeving is dat biologische bedrijven noodgedwongen weer gangbaar moeten worden, of moeten intensiveren (meer melk/koe, meer koeien/ha), om te kunnen overleven. Vanuit de maatschappij is de wens juist om meer natuurlijk voedsel te produceren. Dat lukt zo niet, of steeds moeilijker. Banken blijven nog steeds investeren in de hoogproductieve bedrijven en trekken de stekker uit de biologische bedrijven. Het geld regeert met als gevolg dat milieuvriendelijke bedrijven het steeds zwaarder krijgen en de rekening moeten betalen voor de bedrijven die het milieu zwaar belasten.

Maatschappelijk onverteerbaar, aangezien we met z'n allen vroeg of laat de negatieve gevolgen ervan zullen ondervinden. Deze negatieve spiraal zal een halt toe moeten worden geroepen. Dit gaat verder dan alleen het bewust kopen van biologische producten. Er zal een duidelijke andere wind moeten waaien in het Nederlandse maatschappelijke klimaat. Biologische melkveehouders zetten hier de koers nu al voor in (voordat het te laat is). Zij doen dat dus niet alleen voor hun eigen bedrijf maar ook voor het maatschappelijk belang. Steun dit in alle opzichten en deel deze levensbelangrijke koers. De verandering moet nu gebeuren.

Kijk voor meer informatie: reddebioboer.nl

Ca. 40 bio-melkveehouders namen deel aan de actie in Brussel

Sybrand Bouma

Bezoek de stand van De Natuurweide!
Nummer 482, tweede hal links
achterin voor het laatste nieuws over
Fosfaat

Aanvullende Normen per 1 januari 2019

In het voorjaar van 2014 heeft het toenmalige bestuur van de NW besloten om vanuit de sector zelf een programma te starten voor aanvullende normen. Deze optie werd als meest kansrijk gezien om de wettelijke norm voor biologische productie aan te scherpen en uit te breiden. Nu bijna vijf jaar later is het zover. De gehele Nederlandse biologische koemelkveehouderij gaat vanaf 1 januari 2019 op het fundament van de EU wetgeving moderne thema's en aanscherpingen geborgd toepassen.

Het meest waardevolle resultaat van dit proces is dat we met z'n allen en sectorbreed een structuur hebben neergezet. Hiermee staan we sterker richting kritische consument en samenleving. Het huidige pakket van aanvullende normen is uitvoerig besproken, getest, onderhandeld en diverse keren bijgesteld, het staat er nu en wordt ingevoerd, maar nog steeds niet "af". Er zijn en komen aspecten die duurzamer en handiger kunnen. Samen met de zuivelverwerkers, verenigd in de stuurgroep, melkveehouders, verenigd in de werkgroep, adviseurs, voerleveranciers, Q-lip en De Natuurweide hebben we de organisatie van de aanvullende normen staan om ons steeds weer te verbeteren.

Peter de Nooij

Aanvullende Normen per 1 januari 2019

1 Welzijn en weidegang

1.1 Beweiding

1.1.1 Weidegang tussen 15 april en 15 oktober. De melkgevende koeien lopen tussen 15 april en 15 oktober dagelijks minimaal 8 uren in de wei (uitgezonderd extreme weers- en bodemomstandigheden, maar minimaal in deze periode 120 dagen en daarbij 6 uur per dag).

1.1.2 Aantal van 6,5 koeien per ha beweidbare oppervlakte. Dit is het aantal melkkoeien in de weideperiode (opgegeven onder Bedrijfsgegevens) gedeeld door het aantal beweidbare hectares.

1.2 Stal

1.2.1 Ligbedcomfort. Meer comfort dan 15 mm rubbermat voor alle actueel aanwezige melk-en kalfkoeien.

1.2.2 Borstelgelegenheid voor alle runderen vanaf 1 jaar oud. Er dient borstelgelegenheid (schuren) te zijn voor alle groepen runderen vanaf de leeftijd van 1 jaar. De vorm van de borstel wordt overgelaten aan de melkveehouder, mits het aantoonbaar een geschikte borstel is voor runderen. De voorkeur gaat uit naar een elektrisch aangedreven roterende borstel.

1.2.3 Voldoende daglicht (minimaal 120 lux bij daglicht overdag).

1.3 Ingrepen aan het dier

1.3.1 Onthoorning en castratie met verdoving en pijnbestrijding achteraf.

2 Diergezondheid

2.1 Antibiotica De dierdagdosering van het laatste jaar moet lager dan 0,75 zijn.

3 Voer

3.1 Oorsprong ruwvoer en mengvoer Nog niet van toepassing voor de melkveehouder. De maatregelen worden uitgewerkt in samenwerking met de mengvoederindustrie.

4 Uitstraling erf en bedrijf

4.1 Onkruidbestrijding privé en bedrijf Geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen voor privégebruik (o.a. erf, tuin, bestrating, berm).

4.2 Voeropslag netjes, voer broei- en schimmelvrij

4.3 Plastic Geen los plastic op het bedrijf. Plastic moet verplicht gerecycled worden.

4.4 Erf is opgeruimd; er staan geen onbruikbare machines

4.5 Erfverharding rond de stal is schoon (exclusief koe-verkeer)

4.6 Onderhoudstoestand gebouwen is visueel goed

4.7 Het vee is schoon en goed verzorgd

5 Biodiversiteit

5.1 5% van het areaal dat in gebruik is voor de melkveehouderij, dient ter stimulering van streekeigen biodiversiteit.

Dat kan via het aantal hectare (zonder dubbel telling):

- Agrarisch natuurbeheer via collectief. Het aantal hectares weidevogelbeheer, botanisch beheer en of natuurlijke landschapselementen (via een collectief).
- Natuurlijke landschapselementen via collectief. Het aantal ha landschapselementen waarvoor een collectief beheerscontract is afgesloten.
- Overige landschapselementen. Dit zijn landschapselementen die niet onder contract staan, maar wel op de percelen bij de perceel registratie jaarlijks worden of zijn ingetekend.
- Blijvend grasland. De hectares blijvend grasland tellen voor 1/30e mee als hectares voor biodiversiteit.
- Aantal hectares ecologische slootkantbeheer. Het aantal strekkende meters ecologisch slootkantbeheer maal 0,0002 (de ecologische slootkant wordt verondersteld 2 meter breed te zijn).

6 Presentatie naar de consument

6.1 Minimaal één van de volgende activiteiten:

- Het bedrijf heeft een website. Het bedrijf heeft een eigen website met informatie over het bedrijf.
- Deelname aan open dagen. Het bedrijf houdt minimaal één maal per jaar een open dag en nodigt daar mensen voor uit.
- Directe verkoop. Het bedrijf verkoopt haar producten geheel of gedeeltelijk rechtstreeks aan de consument.
- Excursies. Het bedrijf ontvangt excursies van groepen (zoals bijvoorbeeld scholen, verenigingen en dergelijke).
- Overige activiteiten. Als het bedrijf nog op een andere manier zich naar de consument presenteert, kan dit worden vermeld en voorgelegd voor goedkeuring.

7 Energie

7.1 Elektriciteit Alle aangekochte elektriciteit voor het melkveebedrijf is groene stroom, alleen opgewekt via zon en wind in Noordwest Europa. Tot Noordwest-Europa behoren de volgende landen: Nederland, Duitsland, België, Luxemburg, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Ierland, Noorwegen, Zweden, Finland, IJsland. Indien een bedrijf niet voldoet en een contract heeft, geldt deze norm na afloop van het contract.

7.2 Warmteterugwinning uit melk Op het bedrijf wordt een deel van de warmte uit de melk teruggewonnen of wordt de melk voorgekoeld door een voorcoeler.

7.3 Klimaatneutraal Het streven is op termijn klimaatneutraal voor het melkveebedrijf. Gestart wordt met een inventarisatie van het elektriciteitsverbruik en de opwekking ervan. De hoeveelheid aangekochte elektriciteit voor het melkveebedrijf per jaar wordt vastgelegd en indien er elektriciteit opgewekt wordt op het bedrijf wordt ook de hoeveelheid terug geleverde elektriciteit en hoeveelheid opgewekte elektriciteit per jaar vastgelegd.

Workshop: Aanvullende Normen Melkveehouderij

Op donderdag 24 januari op de Biobeurs is er om 15.30 tot 16.30, workshopruimte A een workshop: De aanvullende normen voor de melkveehouderij: wat houden ze in? Hoe is de borging van de aanvullende normen? Wie gaat over de aanvullende normen en waar kun je input leveren? De eerste ervaring met controles voor de aanvullende normen uit de praktijk.

Spreker: Peter de Nooij

Het proefschrift van Meino Smit: Hoe duurzaam is de landbouw?

Naar aanleiding van de op 6 december door Meino Smit gehouden lezing op onze ledenvergadering in Dronten bijgaand enkele stukjes uit zijn proefschrift. Meino promoveerde in september aan de Wageningen Universiteit op het onderwerp "De duurzaamheid van de Nederlandse landbouw 1950-2015-2040".

In de landbouwbladen staat dat de landbouw de laatste jaren duurzamer is geworden. Is dat echt zo of komt het omdat dit wordt afgemeten aan een bepaald criterium of aan een te beperkt aantal criteria? Reden voor Meino Smit om dit te gaan onderzoeken, ook omdat we te maken hebben met een klimaatprobleem en met het opraken van energie en grondstoffen.

Zijn zoektocht van 8 jaar levert onthutsende cijfers en een radicaal inzicht op voor een alternatief. Biologische landbouw is zeker een begin van die radicaal andere landbouw maar ook die is er nog lang niet.

Meino definieert Duurzaamheid als de verhouding tussen de hoeveelheid energie in het geproduceerde en de hoeveelheid energie die je in de voedselproductie stopt. Is die verhouding groter dan 1 dan produceer je dus meer energie dan je er in stopt. Dat is duurzaam. En dan praat je niet alleen over de directe energie (olie, kolen en gas) maar ook over het indirecte energiegebruik: de kapitaalgoederen (gebouwen, machines/installaties en infrastructuur) en de overige hulpmiddelen, die worden gebruikt (via mijnbouw, veevoer, dierlijke mest, kunstmest, bestrijdingsmiddelen, diensten en transport). Daarnaast is ook gekeken naar het landgebruik.

Enkele plaatjes over de ontwikkelingen vanaf 1950

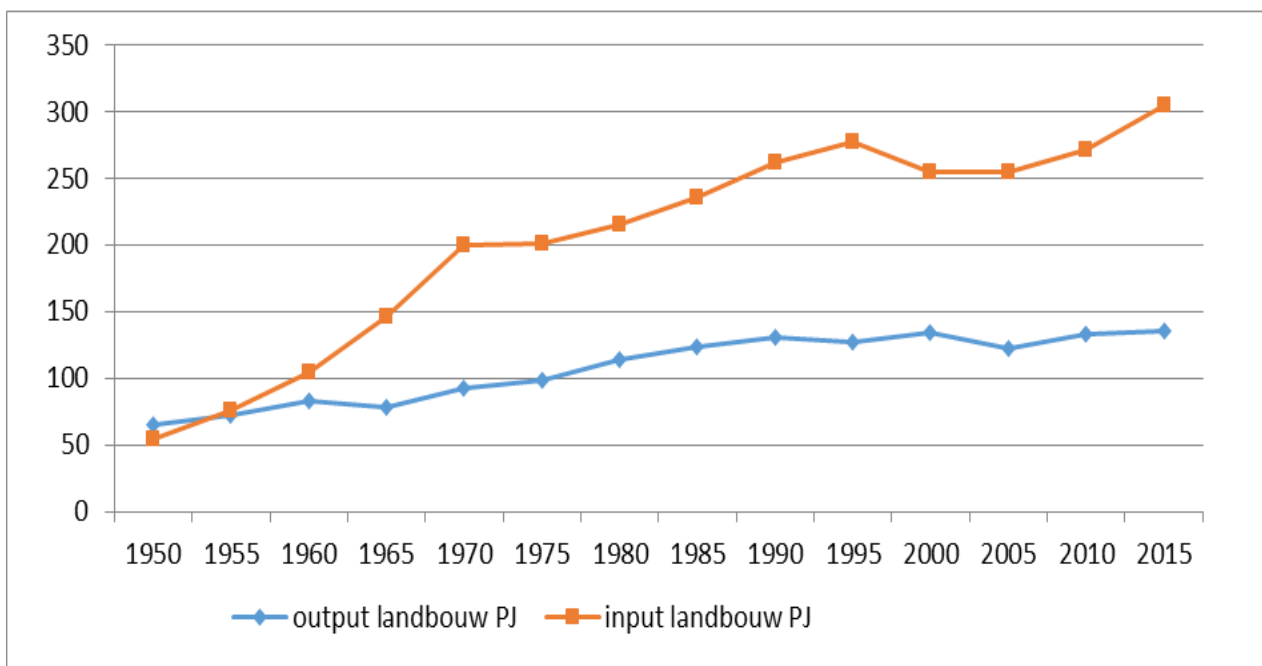
Aardappels potten in 1951

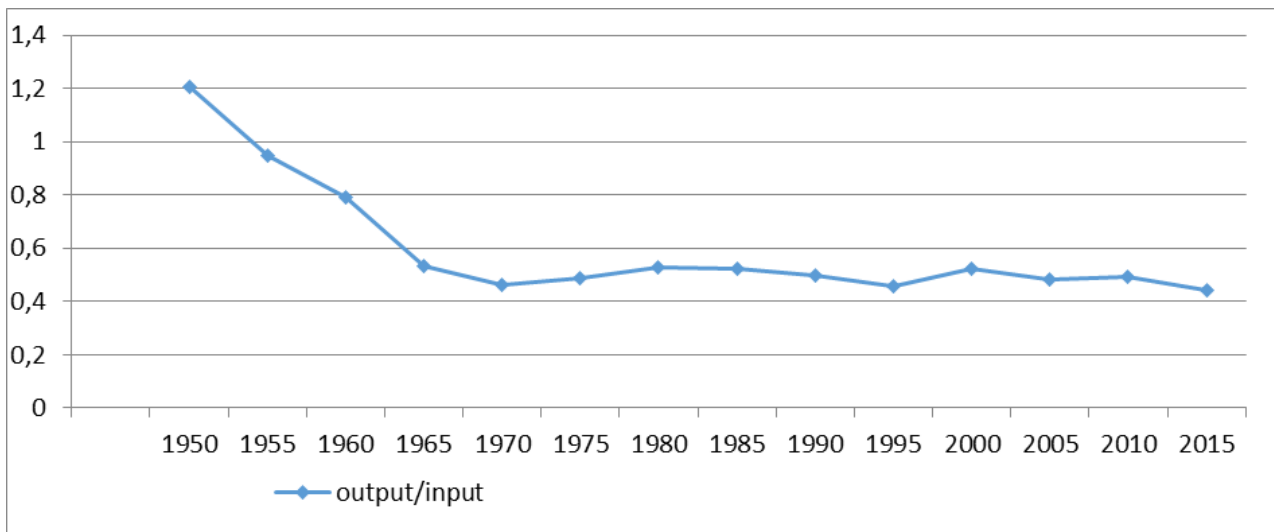
Aardappels poten in 2018

In de ontwikkeling van de landbouw werd arbeid steeds meer vervangen door kapitaal (bijvoorbeeld machines en gebouwen), wat de duurzaamheid van de landbouw verlaagde.

Figuur 1. Energie output en input van de Nederlandse landbouw in de periode 1950-2015 in PJ/jaar

Figuur 2. Totale energie Output/input verhouding van de Nederlandse landbouw in de periode 1950-2015.

In 1950 was de output/input-verhouding 1.2; er werd dus meer energie geproduceerd dan gebruikt in alle inputs. De productie aan voedsel, gemeten in de hoeveelheid energie in het voedsel, is natuurlijk wel gestegen (met een factor 1.3) maar de hoeveelheid energie in alle input nog veel harder (met een factor 6.2). In 2015 komt voor elke eenheid energie die de landbouw ingaat maar 0.44 eenheid aan voedsel terug. Dat resulteert in o.a. het klimaatprobleem en steeds schaarser en duurder wordende grondstoffen. Een niet volhoudbare manier van voedselproductie!

Een verontrustend 'bijverschijnsel' is de teruggang aan kwaliteit van het geproduceerde voedsel. Over de periode 1950 tot 2015 dalen de gehaltes aan mineralen in onze voeding met soms tientallen procenten. Daarnaast spelen ook nog de dalende bodemvruchtbaarheid, de toenemende ziekte en plagen druk en de dalende biodiversiteit. Hoe lang gaan we nog door met deze vorm van landbouw?

Bouw van landbouwschuur in ca. 1930: Alles uit hout en met veel menskracht (links) en bouw ligboxenstal in 2015. Veel ijzer en beton; gemechaniseerde bouw (rechts)

Donderdag 16.45-17.45 uur, op de Biobeurs in Workshopruimte A geeft Meino Smit een presentatie over zijn proefschrift.

Tabel 1. Gemiddelde veranderingen van mineralgehalten in enkele voedingsmiddelen

	groentes	fruit	vlees	zuivel	kaas
periode	1940 - 1991	1940 - 1991	1940-2002	1940 - 2002	1940 - 2002
natrium	-49%	-29%	-24%	-47%	-9%
kalium	-16%	-19%	-9%	-7%	-19%
fosfor	+9%	+2%	-21%	+34%	-8%
magnesium	-24%	-16%	-15%	+1%	-26%
calcium	-46%	-16%	-29%	+4%	-15%
ijzer	-27%	-24%	-50%	-83%	-53%
koper	-76%	-20%	-55%	-97%	-91%
zink		-27%			

Ook de maatschappelijke kosten heeft Meino Smit bekeken. Maatschappelijke kosten zijn kosten die wel gemaakt zijn (klimaatverandering, daling van de bodemvruchtbaarheid, biodiversiteitsverlies, milieuvervuiling enz. maar die niet betaald worden door de landbouw zelf of anders gezegd die betaald worden door de maatschappij of worden afgeschoven op de toekomst. Die kosten zijn weergegeven in tabel 2. De kosten worden geschat op 20 tot 58 cent per liter gangbare melk. Biologische melk zal het een 5 tot 10 centen beter doen maar ook in de biologische melkveehouderij zijn er maatschappelijke kosten.

Tabel 2. De maatschappelijke kosten van gangbare melk

maatschappelijke kosten per onderdeel in euro/kg melk	ondergrens	bovengrens
broeikasgasemissie	€ 0,05	€ 0,25
biodiversiteitsverlies	€ 0,07	€ 0,13
humane gezondheid	€ 0,01	€ 0,13
dierziekten	€ 0,01	€ 0,01
bodemdaling	€ 0,02	€ 0,02
inkomenstoeslag	€ 0,04	€ 0,04
totaal	€ 0,20	€ 0,58
melkproductie in 2015 (aangevoerde melk in fabrieken)	13.325.976 ton	13.325.976 ton
maatschappelijke kosten melkveehouderij	€ 2.665.195.200	€ 3.331.494.000

Meino geeft een harde maar realistische analyse van de huidige staat van de duurzaamheid van de Nederlandse landbouw. Je wordt er niet vrolijk van. Wel kan je hardop zeggen dat de biologische boeren de eerste stap gezet hebben naar een duurzamere landbouw. Door geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen en ook minder grijze energie te gebruiken draagt de bio-landbouw minder bij aan het klimaatprobleem en heeft het minder maatschappelijke kosten. Maar we zijn er nog lang niet.

Om de doelstelling van Parijs te halen (minder dan twee graden temperatuur stijging in 2050 wat een reductie van 90% aan broeikasgasemissie t.o.v. van 1990 betekent) moet de landbouw voldoen aan een drastische reductie van het gebruik van energie en grondstoffen. Dit kan alleen worden gerealiseerd als:

- er veel minder globalisering en veel meer op de regio gerichte landbouwproductie en consumptie ontstaat (o.a. minder transport, geen grootschalige in- en uitvoer)
- er minder grondstoffengebruik en een betere recycling van gebruikte grondstoffen komt
- kapitaal vervangen wordt door zinnig en prettig handwerk met aangepaste klein- schalige techniek en mechanisatie, een re-ruralisatie van het platteland!
- de productie van dierlijke producten met ongeveer 80% wordt gereduceerd
- er kleinere en gemengde bedrijven (ca. 10 ha i.p.v. 28 ha nu) komen

De Biologische landbouw is het begin van deze radicale omwenteling!

Laten we als sector deze gewenste ontwikkeling in gang zetten voordat het te laat is!

Kees van Veluw

Een aantal Workshops op de BIOBEURS WOENSDAG 23 januari 2019:

Zie voor het hele programma: www.biobeurs.nl

1. Aan tafel met inspirerende ondernemers die zeldzame veerassen houden!

Sprekers: Floor de Kanter, Bert Kots,

Gespreksleider: Marrit Kyung van Stichting Zeldzame Huisdieren

10.30-12.30 Workshopruimte B

2. Natuurlijke middelen in de dierenartspraktijk: over de inzet van natuurlijke middelen bij landbouwhuisdieren,

Sprekers: Maria Groot - Platform Natuurlijke Veehouderij en Carlijn Gommans - Diergeneeskundig Centrum Dalftsen

Gespreksleider: Ellen de Lange - Platform Natuurlijke Veehouderij

12.45-13.45 Workshopruimte D

3. Pieren Power: alles over -het belang van- de regenworm

Sprekers: Jan Dirk van der Voort - De Grote Voort en Ron de Goede - WUR - Soil Quality

Gespreksleider: René de Bruin - Streekwijzer

14.00-15.00, Workshopruimte E

4. Bodem Koolstof: een levendige component

Sprekers: Nick van Eekeren en Geert Jan van der Burgt - Louis Bolk Instituut

12.45-13.45 Workshopruimte E

5. Bomen in de landbouw; we kunnen niet zonder!

Sprekers: Boki Luske - Louis Bolk Instituut, Wil Sturkeboom - Fruitteler van Fruittuin van West, Wilco de Zeeuw - Melkveehouder en notenteler en Pluimveehouder - Coöperatie Biomeerwaarde Ei

Gespreksleider: Kees van Veluw - Louis Bolk Instituut / WUR.

15.15-16.15 Workshopruimte C

Workshops op de BIOBEURS op DONDERDAG 24 januari:

1. Biologisch boeren voor een beter klimaat: wat kun je zelf doen?

Sprekers: Heleen Klinkert - Bionext, Peter Kuikman - WenR, Rogier Schulte - WUR, Jaco de Groot - biologisch melkveehouder, Bart Crouwens - Cranberry Company, Kees Steendijk - Akkerbouwer de Korenschoof

Gespreksleider: Kees van Zelderren

10.30-12.00, Hanzezaal

2. Kalf bij de koe en het lam bij de geit: hoe doe je dat succesvol?

Sprekers; Harry van Wenum - Geitenboerderij De Groote Stroe, Hanneke Jellema-Hansma - Melkveebedrijf Koblomke

Gespreksleider: Gerdine Kaptijn - Bionext Doorschakelen naar Demeter

11.45-12.45 Workshopruimte A

3. Aanvullende normen melkveehouderij

Peter de Nooij, Werkgroep aanvullende normen melkveehouderij

15.30-16.30 Workshopruimte A

4. Hoe duurzaam is de Nederlandse landbouw: een ongemakkelijke waarheid?

Spreker: Meino Smit - WUR Rurale Sociologie

Gespreksleider: Leen Janmaat - Louis Bolk Instituut

16.45-17.45 Workshopruimte A

Zie ook artikel in deze NW-krant!

Colofon

Vereniging De Natuurweide

De Natuurweide is de vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland. Vereniging De Natuurweide is de overkoepelende organisatie van de leveranciersverenigingen die aan FrieslandCampina, Rouveen, Hooidammerkaas, Aurora en EkoHolland Melk op Maat rauwe melk leveren. Zie verder www.denatuurweide.nl

Speerpunten van De Natuurweide:

- Eerlijke melkpreisvorming
- Draagvlak creëren voor aanvullende normen
- Initiëren van relevant onderzoek voor de biologische melkveehouderij.
- Betere communicatie naar leden

Bestuur Natuurweide:

Voorzitter Teunis Jacob Slob, 0183-581549, tjslob@solcon.nl
Secretaris Gerben Engwerda, 0511-432344, gcengwerda@hotmail.com
Penningmeester Joost van Dam, 06-47179023, penningmeester.nw@gmail.com

Bestuurleden en tevens contactpersonen leveranciersverenigingen:

Hooidammerkaas: Gerben Engwerda, 0511-432344, gcengwerda@hotmail.com
EkoHolland: Sybrand Bouma, 06-37456832, mts.jensbouma@gmail.com
Jos Elderink, 0541-552059, elderink@agroweb.nl
Friesland Campina: Harrie Janssen, 0478-641825, info@hazelbroekhoeve.nl
Jan de Wit, 06-5350920, whiteranch@hotmail.nl
Rouveen: Wicher Hoeve, 06-29426777, wahoeve@solcon.nl
Aurora: Paul Brinkhof, 06-27201014, zuivel@groenhouten.nl

Secretariaat: Kees van Veluw, 06-18193266, k.vanveluw@louisbolk.nl

Natuurweide Krant:

Wichert Koopman, wichert.koopman@online.nl, 0628142897

Website: Durk Oosterhof, info@obio.nl, 0512-545571